

"Resul-ü Ekrem Aleyhissalâtu Vesselâm ümmetinden sual sormamak şartıyla ilm-i Kur'ân'ın tâlim edileceğini tebşir etmişler." Bir kimsenin Allah'ın Elçisi tarafından bilgi sahibi kılınması, Şiilere has iddiadır. Bir peygamberin böyle görevi olur mu?

İlim, kesbî ve vehbî olmak üzere iki türlüdür. **Kesbî ilimler**; ancak meşakkat ve gayret ile elde edilen ilimlerdir. **Vehbî ve ledünni ilimler** ise; Allah'ın kullarına ihsan ve ikramı ile bahşettiği meşakkat ve gayretsiz verilen ilimlerdir.

Kesbî ilimleri elde etmek kural olarak herkes için aynı ve eşittir. Bunun yolu medresede ve ilim yuvalarında tedris etmektir. Lakin vehbî ve ledünni ilimler belli bir olgunluk ve kıvama gelen insanlara, Allah tarafından verilen bir lütuf ve nimettir. Üstad'ın Peygamber Efendimiz (asm)'den talep ettiği ilim kesbî değil, vehbî ve ilhami bir ilimdir. Ledünni ve vehbî ilimlerin varlığı ve meşruluğu Kur'an, Sünnet ve İcma ile sabittir.

Peygamber Efendimiz (asm) sadece risalet ve nübüvvet noktasından vefat etmiştir, onun manevi şahsiyet ve velayeti devamlıdır. İşte büyük evliya ve alimlerin muhatap olduğu yüz; bu velayet ve manevi şahsiyet yüzüdür. Yoksa risalet ve nübüvvet yüzü değildir. Esas olan nübüvvet yüzüdür, velayet yüzü bu yüze tabidir. Bu noktada vehbî ilimler şeriata aykırı düşemez ve ona tabidir. Yani şeriata uygun olmayan ilham ve vehbî ilimler makbul olmazlar.

Şialıktaki imam ve ilham anlayışı ile Ehl-i sünnetteki ilham ve imam anlayışı arasında çok azim farklar vardır.

Vehbî ve ilhami ilimler hakkında geniş bir çalışmamızı burada takdim edelim. İnşallah maksada işaret eder.

İlhamın Tarifi ve Çeşitleri

İlhamın Tarifi: Kelime olarak ilham, bir şeyi bir defada yutmak mânasına "lehm" den if'al olup, bir lahzada yutturmak manasınadır. Yani bir şeyi birden yutturmak anlamındadır. **İstilah olarak ise "kalbe bir takım mana ve fikirlerin ilkâ edilmesi"** anlamında kullanılır. **"Allah'ın, kulun kalbine bıraktığı şey," "feyz yoluyla kalbe bırakılan şey"** tarzında da ifade edilmiştir.

İlham genel, vahiy ise özel bir terimdir. Böyle olunca, **"Her vahiy ilhamdır, ama her ilham vahiy değildir."** önermesini çıkarmamız mümkündür. Bu da ilhamın çok çeşit ve mertebelerinin olduğunu gösteriyor.

İlhamın Çeşitleri

Birincisi: Peygamberlere gelen vahiydir. Vahiy şeklinde sadece nebi ve resullere gelen şeklidir ki, bunların dışında hiç kimse ve hiçbir mahluk vahye mazhar olamaz. **Vahiy**, ilhamdan farklı olarak vasıta ve kendine özgü bir nişan ile nebilere gelir. Bunun sebebi, ilham ile vahyin arasında bir fark olması içindir. Zira fark ve nişan olmaz ise, Allah'ın insanlar hakkındaki emir ve yasakları anlaşılmasız ve belirsiz hale gelirdi. O zaman kimin resul, kimin ümmet olduğu karışırdı. İşte Allah bu karışıklığı önlemek için peygamberlere ayrı ve farklı bir nişan ile vahyi indirmiştir. Aynı zamanda onları mucizeler ile teyit etmiştir.

İşte ilham ile vahiy arasındaki en önemli fark vasıtalaradır. Vahiy vasıtalar ve umumi bir hitap ile gelir, ilham ise vasıtasız ve özel olarak kalbe gelir. Vahiy yasadır, herkesi bağlar; ilham ise yasa değildir, kimseyi de bağlamaz.

İkincisi: Büyük meleklerin ilhamıdır. Allah'ın peygamberlerden sonra en yüksek derecede konuştuğu kesim büyük meleklerdir. Allah dört büyük meleğe vazifeleri hususunda katiyete yakın bir şekilde ilham ile direktif verir. Mesela Azrail (as)'a kabz-ı ervah noktasında ilham ile ne yapacağı bildirilir. Yine aynı şekilde Mikail (as)'a vazifesi ilham ile bildirilir ve hakeza. Bu tarz ilhamlar Allah'ın kelam sıfatının melaikalemindeki tecellileridir. Bu büyük meleklerin ilhamı insanların ilhamından üstündür. Ama meleklerinde avam olanları vardır ki, bunların ilhamı da insanların havas olanlarının ilhamının altındadır. Üstat sıralamayı şöyle yapar:

“Meselâ, en cüz'îsi ve basiti, hayvanatın ilhamatıdır. Sonra avâm-ı nâsın ilhamatıdır. Sonra avâm-ı melâikenin ilhamatıdır. Sonra evliya ilhamatıdır. Sonra melâike-i izam ilhamatıdır.”

Meleklerin ilhamını gösteren ayetlerden birisi de şudur;

"Rabbin meleklerle vahyediyordu ki: 'Muhakkak ben sizinle beraberim, haydi siz de müminlere sebat ve cesaret verin. Kâfirlerin kalplerine korku salacağım. Haydi vurun onların boyunlarına, vurun onların parmaklarına!'" (Enfal, 8/12)

Üçüncüsü: İnsanlarda havas tabaksını teşkil eden alim ve evliyaların ilhamatıdır. Evet, Allah hususi bir konuşma tarzı ile insanlardan kalbi ve maneviyatı terakki etmiş alim ve evliyalar ile kuvvetli bir ilham ile konuşur. Evliyaların kalp aynasına gelen bu ilhamlar, dini hüküm açısından bir şey ifade etmez. Ama Kur'an ve Sünnetin özüne ve ruhuna uygun bir tarzda gelen kuvvetli bu ilhamlar kaziye-i makbule nevinden kabul edilebilir. Bunun din ile çelişen bir tarafı yoktur.

İslam tarihinde ilham kaynaklı çok parlak ve kuvvetli eserler vardır. Bunlar İslam'a zarar değil, menfaat sağlamışlardır. İnsanlar içinde manevi ve kalbi açıdan avamdan tut havassa kadar çok mertebe ve derece sahibi olanlar var. Elbette bunların ilhama mazhariyetleri bir ve eşit olmaz. Bu açıdan büyük bir velinin kalbi ile avam bir insanın kalbi, mazhariyet noktasından farklılık arz eder. İlham nasıl mahlukat asarında farklı tecelli ediyordu, elbette insanlık içinde de farklı farklı tecelli eder. İşte bu farklı tecelli manalarını her meşrep sahibi kendine has bir terim ile ifade etmiş ve edebilir.

Mesela, Said Nursi Hazretleri kalp aynasına gelen ilhamata "**iẖtar**" adını veriyor. İhtar manası da katiyete yakın bir ilham şeklidir; ama vahiy ile kıyasa gelmez. Sonuçta kalbe gelen ilhamlar şeriatın denetimindedir. Şayet ayet ve hadislerle zıt bir şey söyleniyorsa, bu Said Nursi de olsa reddedilir. Ümmeti bağlayıcı bir tarafı yoktur. Biri kalkıp; ben Risale-i Nurları kabul etmiyorum dese, dini açıdan bir sakıncası yoktur. Ama Nurların feyzinden mahrum kalır. Bu da büyük bir zarar ve kayıptır. Üstat bu manaya işaret için "**Risale-i Nur dava değil, dava içinde bir delildir.**" demiştir. Bütün insanlığı bağlayan ve vahiy ile gelmiş şeriatın delilleridir.

Avam insanların da ilhama mazhariyeti vardır, ama veli zatların ilhamı gibi kuvvetli ve parlak değildir. Nasıl ilim noktasında insanlar arasında çok mertebeler vardır. Buna bağlı olarak manevi kemalat ve kalbi kuvvet bakımından da insanlar arasında çok mertebeler vardır. Onun için avam birisi kalkıp ben de Geylani Hazretleri gibi ilhama mazhar oluyorum, diyemez.

Bu hususta peygamberlerin dışında insanların da ilhama mazhar olunabileceğini gösteren ayetler de vardır. Mesela Hz. Musa'nın annesine:

"Onu emzir. Eğer onun için korkarsan onu denize bırakıver, korkma ve mahzun olma. Çünkü biz onu geri vereceğiz ve kendisini peygamber yapacağız, diye vahyedik." (Kasas, 28/7).

Bu âyette geçen "**vahiy**" kelimesi de ilham ve rüya anlamlarında kullanılmaktadır.

"Ve hani havarilere: 'Bana ve Resulüme iman edin.' diye ilham etmiştim. Onlar da: 'İman ettik. Hakka teslim olduğumuza şahid ol!' demişlerdi." (Maide, 5/111)

Bu ayetler çok açık bir şekilde peygamber olmayan, sıradan veya havas olan insanların da ilhama mazhar olabileceklerini gösteriyor. Bu ayetler açıkça ilhamı ispat ederken, ilham gerçeğini inkar etmek hamakattan başka bir şey değildir.

İnsanlar içinde şair, edip, sanatkar, bilim adamı gibi maddi ilimlerde havas olan insanların da ilhama mazhariyeti avam insanlarından farklılık arz eder. Zira bir ilim ile meşgul olan birisi o ilimde meleke kesbettiği için o alanda işler artık ona âdeta ilham kolaylığında tecelli etmeye başlar. Nasıl Edison lamba için bin deney yapıyor, sabır ve metanetin meyvesini de o bin deneyden sonra kazanıyor. Allah insanın bu sabır ve metanetine mükafat olarak o neticeyi ilham ediyor. Aynı şekilde diğer alanlarda da insanlar terakki ettikçe, o alanda meleke sahibi olması ile yine o alanda ilhama mazhariyetleri olabiliyor. Böyle işlek bir yolun, yani ilhamın inkar edilmesi gerçekten çok acayip bir durum arz eder.

Dördüncüsü: Hayvanatın ilhamıdır. Hayvanların hayatını tahkik ettiğimizde onların ne denli hikmetli ve ahenkli bir davranış içinde olduklarını görürüz. Bu hikmetli ve ölçülü davranış biçimini hayvanatın takip edip yapması muhal olduğuna göre, *-zira akıl ve şuurları olmadığı için-* onlara bu işleri bildiren ve yaptıran birisi var demektir. İşte hayvanatın ilhamı onlara hem şuur ve akıl hem de rehber hükmündedir.

Kur'an-ı Kerim'de bu mesele şu şekil ifade ediliyor:

"Rabbin bal arısına şöyle vahyetti: 'Dağlardan, ağaçlardan ve insanların yaptıkları çardaklardan kendine evler edin. Sonra meyvelerin hepsinden ye de Rabbinin sana kolaylaştırdığı yollarına gir.' Onların karınlarından çeşitli renklerde bal çıkar. Onda insanlar için şifa vardır. Şüphesiz bunda düşünen bir toplum için ibret vardır." (Nahl, 16/68, 69)

İşte hayvanatın ilham ve sevk-i İlahi ile bazı sırlı ve gaybi hallere muttali olabileceği çok açıkça ifade ediliyor. Yani ilhamın arıya bir şuur ve rehber olduğu açıkça ilan ediliyor. Bu ayet çok açık ve net bir şekilde hayvanların ilhama mazhar olduğunu ilan ve ispat ederken, bazı zahir hocaların insanların mazhar olduğu ilhamı inkar etmesi ve bunu hakaret konusu yapması arıya rahmet okutuyor.

Eski tabir ile mercuhta sabit olan bir kemalat, racihde de sabit olur. Yani alt sınıfta olan birisindeki kemalat ispata lüzum kalmadan, üst sınıfta olan birisinde de sabit olur. İnsana hizmet için yaratılan hayvanat ilhama mazhar olacak, ama kainata halife olmuş insan ilham gibi bir şerefe layık olmayacak. Bu, akla ziyan bir tutarsızlık olur. Allah, arı ile konuşacak, ama arının efendisi olan insana yüz çevirecek. Bunlar ancak ayak takımlarının iddiası olabilir.

Beşincisi: Cansız varlıkların ilhamatıdır. Cansız varlıklar da tıpkı hayvanat gibi mükemmel bir hikmet ile hareket ediyorlar. Bir hava zerresinin yüzlerce hikmetli ve ince hizmetleri yapmasını ve hatasız hareket etmesini kör ve sağır tabiata havale edemeyeceğine göre, elbette zorunlu olarak sevk-i İlahi diyeceksin. Sevk-i İlahi de

bir çeşit Allah'ın cansız mahlukatı ile iletişimi sayılır. Yani ilham ile onlara ne yapacaklarını Allah'ın fısıldaması anlamındadır.

Kur'an-ı Kerim'de bu manaya işaret sadedinde şu ayetler zikredilmiştir;

“Allah böylece onları, iki günde yedi gök olarak yarattı ve her göğe görevini vahiy etti.” (*Fussilet, 41/12*).

“Yeryüzü o şiddetli sarsıntı ile sarsıldığı, içindeki ağırlıklarını çıkarıp dışarı attığı, ve insan: 'Bu yere de ne oluyor?' dediği zaman, işte o gün yer, üzerinde olup biten her şeyi anlatır. Çünkü Rabbin ona vahiy etmiştir.” (*Zilzal, 99/1-5*).

Bu ayetlerden de anlaşıldığı gibi Allah'ın cansız mahlukları ile de bir konuşması vardır, ama tarz ve usulü farklıdır.

Vahiy ile İlhamın Farkı

Vahiy ile ilham ayırımını ve hükümlerini madde madde halinde inceleyelim.

Vahiy sadece ve sadece peygamberlere gelir. Peygamberler dışında hiçbir mahluk vahye mazhar olamaz. Bu noktada vahiy özeldir. İlham ise, derecesine göre her mahlukun mazhar olabileceği umumi bir yoldur. Bu yüzden ilham özel değil geneldir.

Vahiy Allah'ın umumi isimlerinden, umumi unvanlarından süzülüp gelen ve bütün kainatın Rabbi sıfatı ile gönderilen bir kelimedir. İlham ise Allah'ın has bir kulu ile has bir ismi ve unvanı ile yaptığı bir konuşmadır. Bu yüzden ilhama mazhar olan bir kul, **"Benim kalbim alemlerin Rabbinden haber alıyor."** diyemez, ancak **"Rabbimden haber alıyor."** diyebilir.

Vahiy Allah'ın kati bildirdiği haberlerdir. Burada zan, şüphe, acaba gibi kavramlara yer yoktur; kesinlik ifade eder. İlham ise kesinlik ifade etmez, zira insana şeytandan da fısıltılar gelebilir. Ya da hak olmayan marazi şeylere de müptela olabilir. Bu yüzden ilham kesin haber sayılmaz. Ama vahyin denetimi ve kontrolü altında yani vahye mutabık, parlak bir şeye mazhar olursa, o zaman kaziyeyi makbule nevinden haber değeri olur.

Vahiy Allah'ın isim ve sıfatlarından umumi olarak tecelli eder. Kayıt ve hususiyetleri yoktur. Yani bütün insanların zorlanmadan ve kendi mizacını ötekileştirmeden rahatlıkla gidebileceği umumi bir caddedir. Hiçbir insan ya **"Ben bu vahyin caddesini dar buldum, benim kabiliyetime bu cevap veremiyor."** diyemez. Zira vahiy bütün insanların kabiliyet ve mizaçlarını kuşatan

geniş bir yoldur. Küçük bir kanalda büyük bir gemi yüzemez, ama okyanusta her çapta gemi rahatlıkla yüzebilir. İşte vahiy okyanustur, ilham ise küçük bir ırmak ya da çağlayan mesabesindedir. İlham, kalbi mülahazaların da kendi kabiliyeti nispetinde ve kayıtlı mazhariyetleri olan bir yoldur. Mesela bir damla, güneşin aksine cüzi olarak mazhar olur, ama güneşin umumi aksini ve azametli tecellisini tartamaz, ona ayine olamaz. **"Ben de okyanus gibi güneşin aksine mazharım."** diyemez. Bu yüzden ilham hususi bir yoldur, vahiy umumi bir yoldur.

Vahiy umumi bir karaktere sahip olmasından, bütün insanlığı bağlayıcıdır. İnsanlık için yasa koyucudur. Şeriat vahye dayanır. İlham ise, hususi bir karaktere sahip olmasından, insanlığı bağlayıcı değildir. Yasa koyucu olamaz. Ama yukarıda da değinildiği gibi ilham, vahye uygun olma şartı ile bazı insanların terbiye ve terakkisinde kullanılabilir. Bunun vahye aykırı bir tarafı yoktur.

Vahiy melek, rüya gibi vasıtalar ile gelir. İlham ise doğrudan ve vasıtasız olarak gelir. Melekler masum ve hatasız olmasından vahiy getirirken, hatadan masun olarak getirirler. Ama ilham kalpten çıkan bir şey olduğu için, bazı arızalar önüne çıkabilir. Nefis ve şeytan gibi. Bu yüzden ilhama vahiyden bağımsız mutlak doğru nazarı ile bakamayız. İlhamı şeriatın mihengine vururuz, şayet mutabık ise alırız, değilse reddederiz. Bu ölçü her eser ve ilham için geçerlidir. Zira Kur'an ve Sünnetin dışında hiçbir şey korunmuş ve masum değildir.

Vahiy ilhamdan daima üstün ve faziletlidir. Bu yüzden Kur'an'dan bir cüz okumak, ilham ile yazılmış binlerce vird ve duadan daha sevaplı ve faziletlidir.

Vahye mazhar olan bir peygamber, bunu insanlığa duyurmak ve tebliğ etmek zorundadır. Ama ilhama mazhar olan bir veli bunu insanlığa duyurmak zorunda değildir. Hatta bazen gizlemesinde yarar vardır.

Hüküm olarak vahyin dışında ilhamları inkar etmek dalalet olduğu gibi, ilhamı da vahyin üstünde ve daha faziletli görmek aynen dalalettir. **Ehl-i sünnet ilhamı vahye uygun ve mutabık olmak şartı ile kabul etmiştir.** Bunun aksi, yani ilhamı inkar ise bidattır.

İlhamın Mahiyeti Hakkında

Bir şeyin mahiyeti ayrıdır, varlığı ayrıdır. Çok şeyler var ki mahiyetini bilmediğimiz halde varlığını çok iyi biliriz. Bu yüzden mahiyeti bilinmeyen şeyleri inkar etmek gerçekçi bir yaklaşım olmaz. Akıl, ruh, hayat, Allah'ın Zatı ve sıfatları ve buna benzer çok varlıkların mahiyetini bilemiyoruz, ama varlıklarından şüphe etmiyoruz.

İşte ilham da mahiyeti bilinmeyen, ama tevatürle varlığı sabit olan şeylerdendir. Yemek ve içmek nasıl insanlığın bir gerçeği ise, ilham da bütün insanların hayatının bir gerçeğidir. Her insan, hayatının bir kesitinde ilhamı hissedip duymuştur. Bu âdeta insanlığın genel geçer bir prensibidir. Ama ilhamın derece ve mertebesi çok olmasından her insan farklı bir buudda ilhamı yaşar ve hisseder. Çok yüksek

makamlarda ilhamı hisseden birisinin ilhamını biz hiçbir zaman hissetmedikçe, anlayıp idrak edemeyiz. Bu vasfı ile ilham özneldir, yani her insanda farklı hissedilişi vardır. İlham gerçeklik noktasından nesneldir, hissediliş bakımından da özneldir.

İlhamın mahiyetini ilmi olarak tarif etmek imkansızdır. Ama bazı eserlerini, bazı izlerini ve işaretlerini tarif etmek mümkündür. Tıpkı vahiyde olduğu gibi, onu hissetmek ancak mazhar olan zata ait bir durumdur. Ama mazhar olduğu süreçte bir takım maddi ve fiziki işaretleri de bize aktarılmış. Mesela, vahiy gelirken çan sesine benzeyen bir sesin işitilmesi. Yine vahyin ağırlığından dolayı devenin çökmesi, Peygamber Efendimiz (asm)'in kan ter içinde kalması gibi bir takım maddi ve fiziki belirtileri de olmuştur. Aynen bunun gibi, insan ilhama mazhar olurken, kalben ve vicdanen bazı coşkun ve aşkın hallere mazhar olabilir. Hatta fiziki olarak kalp atışlarında hızlanma, kan dolaşımının değişmesi gibi haller olabilir.

Risale-i Nur ve İlham

Said Nursi Hazretlerine getirilen belli başlı eleştirilerden bir tanesi de Risale-i Nurların ilhamen yazdırılmış olmasıdır. Bu eleştiriye getirenler ekseri Vehhabi zihniyetindeki dogmatik nasçı ekollerdir. Bunlar ilhamın kendisini kabul etmedikleri için, dolayısı ile ilham ile yazılan eserleri de kabul etmiyorlar. Yukarıda tarihi bir süreç içinde ilham kavramının izahı ve ispatı kafi derecede yapıldığından, ilhamın meşruluğu sabit olmuştur. Varlık olarak ilhamı tartışmak akla ziyan bir yaklaşım olur.

Said Nursi Hazretlerinin hayatı, eserlerindeki olağanüstü beyan ve ispat gücü, dost ve düşmanlarının şahsi kemalatını itirafı, onun sıradan avam bir insan olmadığını ispat eder. Hatta devrinin ulema tabakası Said Nursi'nin klasik bir medrese hocası olmadığını, çığır açacak derecede bir kabiliyete sahip olduğunu da söylemişlerdir. Bugün eserlerinin elliden fazla dile tercüme edilmesi, milyonlarca tabisinin bulunması, adına kürsüler ve tezler yazılması, herhalde sıradan ve avam biri olmadığını kör olana da gösterir.

Genelde Said Nursi Hazretlerini iki kesim hoca tabakası çekememiştir. **Birisi**, kendi mesleğini beğenen ve mesleğine revaç vermek isteyen ham, kaba, softa sufi takımı, **diğeri ise**, rejimin tesiri altına girmiş bid'alara taraftar zahir hocalar sınıfıdır. Tarihte bu tip adamlar ve hocalar hep var olmuştur. Her asrın müceddidi klasik olarak bazı ithamlara maruz kalmışlardır. Bunların başında peygamberlik ve vahye mazhar olma safsatası gelir. İmam Rabbani, İmam Gazali gibi devrinin üstad ve müceddidleri de aynı ithamlara maruz kalmışlardır. Şimdi de Said Nursi Hazretlerine aynı mesnetsiz iftira ve ithamlar yapılıyor.

Risale-i Nur incelendiğinde "**Kur'an ve Sünnete bağlılık nasıl olur?**", "**Peygamber sevgisi nasıl işlenir, vahyin hakikati nedir?**" gibi konular nasıl mükemmel ve mukni bir şekilde izah ve ispat edildiğini görürüz. Bu zamanda maddeci felsefe karşısında dinsizliğe set çeken bir esere iftira atmak, dinsizlik hareketini desteklemekle eş değerdir. Tek gayesi, bu milletin imanını kurtarmak

olan Said Nursi'ye ucuz komünist edebiyatı ile iftira atmak ve hücum etmek ancak dalaletin şanındandır.

Risale-i Nur tahkik edildiğinde ihtar ve ilhama olan mazhariyeti çok açık bir şekilde görünür. Risale-i Nurları tahkik ederken insaf, ilmi mizan ve tarafsız bir göz ile bakılmalıdır. Yoksa peşinen ve belli ön yargılar ile bakılırsa nur söner, zulmet kalır. Tıpkı dinsiz bir filozofun Kur'an'a kendi mizan ve ön yargıları ile bakmasından dolayı, Kur'an'ın üstün meziyet ve mucizevi hususiyetlerinin o filozof nazarında adileşip gizlenmesi gibi, Risale-i Nur'a ön yargı ile bakan birisi de onun üstün meziyetlerini göremediği gibi, aynı hata ve kusur zanneder. Bu yüzden insan bir şeyi incelediği zaman, kendi kalıp ve ön yargılarını bir tarafa atması gerekir. Yoksa çok haksız ve yersiz itiraz ve tahkirlere kapı açmış olur.

Risale-i Nur'un yazılmasına binlerce insan şahitlik etmiş ve yardımcı olmuşlardır. Bütün bu şahitler Risale-i Nur'un ne şartlar içinde ve nasıl bir zorluk içinde yazıldığını ve çok harika ve kerametvari olayların olduğuna tanıklık etmişlerdir. Üstelik yasak ve zulüm altında olan bir şahsa yardımcı olmak, aynı yasağa ve zulme maruz kalmak anlamına gelir. Herhalde bütün bu yasak ve zulümlere rağmen o insanların Said Nursi Hazretlerine yardım etmesi ve onun etrafında halkalanması bir hakikate işaret eder kanaatindeyiz.

Çok kaynak ve tahkik isteyen [On Dokuzuncu Mektub'](#)un kaynaksız ve tahkiksiz, günde birkaç saat çalışma ile toplam on iki saatte yazılması, ilhamen yazılmasının bir delilidir. Üstelik sahih kaynaklar ile tam mutabakatı ve hatasız oluşu da meseleyi teyit ediyor.

Yine Risale-i Nur'u yazanların şahitliği ile Üstad'ın gündelik hayatta konuştuğu Türkçe gayet karışık ve anlaşılmaz ve şark şivesi olmasına rağmen, Risale-i Nurların yazdırılma esnasında gayet fasih ve mükemmel bir Türkçe'ye dönüşmesi ve sanki bir yere bakıp oradan okuyor gibi o noktaya dikkat kesilmesi, Nurların feyiz ve ilham eseri olduğuna işaret eder.

Yine ilm-i kelam ve mantık kitaplarının havas tabakaya çok zorlanarak izah ve ispat ettiği konuları, Risale-i Nur gayet kolay ve anlaşılır bir şekilde avam tabakaya izah ve ispat etmesi, yine feyiz ve ilhama işaret eder. Sadı Taftazani'nin kader konusunu elli sayfada havassa zor izah etmesine karşın, aynı konuyu Risale-i Nur'un temsil ve teşbih dürbünü ile üç dört sayfada en avama izah etmesi örnek olarak verilebilir.

Risale-i Nur sıcak bir odada kağıt karalanarak yazılan bir eser değildir. Risale-i Nur'un ekseri parçaları hapisane ve gözaltında, hatta İsharatü'l-İ'caz gibi bazı eserleri harp meydanlarında yazılmıştır. Bu da ilmi bir mülahaza ile değil, ilham ve ihtar ile yazıldığına işaret eden fiziki hallerdir. Zira zor şartlarda verimli olmak görülmüş bir şey değildir. İnsan ne kadar rahat ve huzurlu bir ortam olursa, o kadar verimli ve güzel eserler vücuda getirir. Üstat, eserlerini ekseri zor koşullarda ve hasta olduğu hallerde kaleme almıştır. Bu da işaret, belki delalet eder ki bu eserler Üstad'ın şahsi ilminin değil, kalp aynasına ilka edilen

nurların neticesidir. Yani bir nevi vehbî bir tarzda ikram-ı İlahidirler.

Üstad'ın Risale-i Nurları vehbî bir tarzda ikram-ı İlahi görmesi ve "**ilhamen ve ihtaren yazdırıldı**" demesi bir tevhit hakikatinden ileri gelir. Yoksa şahsına bir makam ve benliğine bir pay çıkarmak için değildir. O tevhit hakikati ise, insanının kendi üzerindeki nimetleri Allah'tan bilmesidir. Yoksa haksız bir temellük ile nimetleri kendine mal etmek, şükür yolunu tıkayan marazi bir haldir. İşte Üstat kendi üstünde var olan bütün kemalat ve nimetleri Allah'ın bir ikramı, bir nimeti olarak gördüğü için, fahir değil, şükür yolunu tutmuştur. Üstad'ın Nurları ilham ve ihtar olarak görmesi bu noktadan dolayıdır. Yoksa kendine bir makam ve pay çıkarmak için değildir. Nurların çok yerinde Üstat tahdisi nimeti talebelerine ders veriyor.

Risale-i Nur'da esas mesele iman ve tefekkürdür. Diğer konular ve remzi manalar ikinci üçüncü derecede kalmış konulardır. Bu yüzden hakikatte zayıf olmayıp, sureten zayıf duran bazı remzi manaları çekip almak, suretiyle bütün külliyatı sanki *-haşa-* hurafe bir deli saçmalığı şeklinde lanse etmek, bırakın Müslümanlığı, insanlık ile bile bağdaşmaz. Tarihte bütün eserlerde bu nevi bahisler vardır. Hatta Kur'an'da bile bu gibi sureten zayıf gibi duran kıssa ve tarihi menkıbeler bulunuyor diye dil uzatanlar olmuştur. Ya da hakikatini ve künhünü anlamakta zorlandığımız akıl üstü aşkın ibare ve cümleler vardır. Aklı kıt, muhakemesi zayıf adamlar, ekseri o gibi kelime ve cümlelere bakacağım diye, sair büyük bir feyiz ve nurdan mahrum kalırlar. Peygamberimiz (asm)'i hayatında milyonlarca güzel ve mükemmel haller dururken, hastalıklı nazar sahibi bir adam kalkar, onu yaptığı evlilikler gibi ya da bazı hikmetlere mebni beşeri hallerine nazarını diker, onda hapis olur ve diğer harika hallerini göremediği için inkara yeltenir.

Aynı bunun gibi altı bin küsur sayfalık Risale-i Nur'un sadece bazı yerlerine dikkat kesilen bazı insafsız bidat ehli hocalar, diğer hikmet ve manalarını göremedikleri için ya inkar ediyor ya da insanların nazarından Nurları düşürmeye çalışıyorlar. Bu da ilim adamlığına ve insanlığa yakışan bir tutum değildir.

Sonuç olarak; Risale-i Nur, Ehl-i sünnet dairesinin, bu maddeci ve inkarcı asrında en kuvvetli ve mükemmel bir delilidir. Kur'an ve sünnetin en muhkem tefsiridir. Hiçbir meselesinde hak olan Ehl-i sünnet yolundan ayrılmamıştır. Risale-i Nur'a düşman olanlar ya dinsiz mason komiteleridir ya da bidat ehli zahir hocalardır. Bu iki kesimin tenkit ve tahkiri de bir önem arz etmez. Zira hak namına değil, haksızlık namına bu tenkiti yapıyorlar. Bu yüzden böyle heriflerin haksız eleştirilerini ciddiye almamak gerekir. Ama bizim cevap vermekteki gayemiz bu heriflere cevap olsun diye değil, masum ve meseleyi derinlemesine araştırma fırsatı bulamamış kardeşlerimizin aklına gelebilecek vehim ve vesveseleri bertaraf etmek içindir.